

Zamyšlení nad modelářskými přílohami ŽM (7.7.2004)

Po obdržení dlouho očekávané třetí přílohy železničního magazínu STAVBA KRAJINY jsem se rozhodl napsat pár řádek, ve kterých bych mohl dát volný průchod svým pocitům a názorům. Nebudu se nijak podrobně zabývat tím, že kromě prvního dílu měly přílohy zpoždění, a to nemalé. Třetí díl, který měl vyjít na podzim 2001, dorazil do schránek modelářů teprve v říjnu 2003, tedy s dvouletým zpožděním. Když stavební firma nedokončí stavbu včas, slouží jako postih penále. V našem případě, přestože jsme měli přílohy předplacené, máme smůlu, ale odměnou nám může být to, že vůbec vyšly a dorazily do našich rukou. Ale přejděme k věci:

1.díl – Plány kolejíšť

Tento díl vyšel jako jediný relativně včas. Po otočení titulní stránky nás na úvod přivítá povedená kresba průmyslového předměstí s motivem dvojkolejné trati, na níž se právě míjí dva nákladní vlaky, jeden ložený uhlím jedoucí z dolů, druhý – s prázdnými vozy – jedoucí zpět.

Následuje přehled kolejiwa, dle mého názoru užitečná věc. Nechybí ani pár barevných vyobrazení. Na dalších stranách následuje několik schémat výhyben, stanic a dep, jejichž styl je mnohemu modeláři znám z již dříve vydávaných sešitů Malé Železnice.

Celkem ocenitelnou věcí je rozměrové srovnání jednoho kolejiště ve čtyřech různých modelových velikostech, tady H0, TT, N a Z.

Následuje velmi zajímavá kapitola – Stavby. Zde jsou barevné náčrty typicky českých staveb, které jsou u nás dodnes k vidění, jako např. stavědlový domek, výhybna, odbočka apod. Zde modeláři určitě najdou inspiraci pro stavbu vlastních motivů.

A dostáváme se do hlavní kapitoly – Plány kolejíšť. Kresby a plánky jsou opravdu velmi zdařilé, ale zapřísáhlý český modelář už začne pomalu pochybovat, jestli zde opravdu najde to, co hledá. Všechny plány jsou vesměs s typicky německou charakteristikou, najdeme zde dokonce i švýcarský hrad. Ovšem fantazii se meze nekladou, takže s trochou představivosti, kterou ostatně každý železniční modelář musí mít, se kolejiště dají přizpůsobit českým poměrům. Snad jen kolejiště č.22 nám bude trochu bližší. Jeho motiv lesní železnice by se dal zasadit celkem nenásilně k našim slovenským sousedům. Trochu kompenzace nám však nakonec přinesou schémata 27 – 32. Ta byla zřejmě uvažována od počátku jako typicky česká, nebo chcete-li československá.

Zarážející je fakt, že se tato publikace nevěnuje modulovým kolejištím jako takovým. Dnes, kdy se „modulovka“ stále více rozšiřuje! I když v době vydání sešitu to asi nebylo tak rozšířené téma, zasloužilo by si toto odvětví železničního modelářství alespoň zmínku + několik technických dat. Já sám však také nestavím „normované“ modulové kolejiště, ale spíše „segmentové“, tedy jednotlivé díly se mezi sebou nedají zaměnit, mají předem daný sled.

Na závěr ještě projdeme tři stránky s reklamami a na zadní obálce nesmíme pominout upoutávku na další dvě pokračování modelových příloh, které již samozřejmě mají upravené termíny vydání.

2.díl – Stavba kolejíšť

Tato publikace byla zaměřena na materiály a technologie, které je možno použít při stavbě kolejíšť. Nutno hned zpočátku podotknout, že ani tato publikace se nevěnuje modulovým kolejíšťím. Naproti tomu povídání o stavebnicových kolejíšťích je zde na několika stranách, takže alespoň něco. Ikdyž jsou to opět spíše kolejíšťe na jedné desce. Já osobně proti těmto kolejíšťím nic nemám. Kdybych měl dostatek prostoru, asi bych si je postavil také. Je na něm přeci jenom větší masa krajiny než na půl metru širokém modulu/dílu. Ale to místo...

Během pročitání sešitu vám budou po celou dobu průvodcem velmi zdařilé fotografie jak jinak než německých kolejíšť. Chápu, že je to dáno nejspíše tím, že u nás není železniční modelářství stále na takové úrovni jako u německých sousedů, kteří jsou vlastně již léta železničně-modelářskou „velmocí“. Ale stejně, kdyby se chtělo, tak by se u nás našlo... Na internetu by se dalo najít několik modelářů, jejichž kolejíšťe vypadá i s jednoduchou technologií a za slušný peníz velice realisticky. Pro příklad uveďme stránky na adrese <http://tombart.wz.cz>. Zde je pro nezavěšené někdy opravdu problém rozeznat model od skutečnosti.

Po projití prvních stran popisujících téma hotových a stavebnicových kolejíšť, která je možno koupit, se dostaneme k několikastránkovému popisu průběhu stavby malého kolejíšťe velikosti N. Je zde zdokumentováno vše od prvních kroků při stavbě základního rámu až po konečné „zatravňování“. To se může hodit, i když materiál použitý na rám kolejíšťe by asi našinec vyměnil za klasické dřevo. Popravdě řečeno, termín „voštinové desky“ jsem slyšel/četl poprvé až v této publikaci (ale to může být mojí nedostatečnou informovaností).

Kolejíšťe, ačkoli je na velmi malém prostoru, není jenom jednoduchý okruh. Trať překonává údolíčko na mostu nebo mizí v tunelu. Kolejová figura kolejíšťe je dosti známá, ale stále vděčná. Odpovídá zhruba kolejíšťi č.2 nazvanému „Modelářská klasika“ v sešitu Plány kolejíšť. Dá se říci, že je zde kompletní postup stavby malého kolejíšťe.

Kapitola E nás seznámí s prvními kroky stavby většího kolejíšťe, počínaje plánováním, přes řezání dřevěných dílů rámu až po kompletaci hlavní nosné konstrukce a podloží kolejových tras.

Výběr a pokládka kolejiva – tak je nazvána další kapitola. Zde jsou představena kolejová lože od několika firem a také kolejivo, jehož už je podloží součástí. Také je zde uvedeno barvení, nebo lépe řečeno patinování kolejí a jejich lože.

Na několika dalších stranách je popsána práce s kolejivem Roco, s flexi-kolejemi a také jejich zašterkování, a to dokonce třemi způsoby. Tato část byla užitečná i mně. Dále je k dispozici povídání o práci s kolejivem a příslušenstvím při stavbě stanice i širé tratě.

Dalších asi deset stránek se věnuje velmi rozšířenému elementu podél tratí snad v každé zemi – opěrným zdem a tunelovým portálům. Zde je jak postup výroby takového prvku, tak i přehled několika továrních výrobků.

Poslední čtyři stránky se věnují „elektrikařině“. Jejich titul mluví za vše: „Ovládání a provoz kolejíšťe“ a „Digitálně ano či ne“.

3.díl – Stavba krajiny

Chtě nechtě musím konstatovat, že tento sešit mi připadá jako jedna velká reklama na ty dražší zahraniční výrobky. Text je doprovázen velmi působivými fotografiemi z velmi povedených, možná dokonalých, ale opět rozhodně ne českých kolejišť. Popisuje se zde vznik modelové krajiny, skal, lesů, cest, potoků, kopců a pahorků, srázů, luk a polí. Samozřejmě jsou zde opět preferovány tovární produkty konkrétních zahraničních výrobců. Chybí mi tu však taková prostá česká vynalézavost, jako třeba výroba topolů z klásků uschlé trávy, které rozhodně nevypadají zle. Tato technologie je známá již několik desetiletí a myslím, že s trochou pečlivosti je použitelná i dnes (viz obrázek).

Ukázka topolů z klásků suché zeleně namořené trávy. Hotové stromky jsou posypány jemným molitanovým prachem.

Myslím, že modelář, který se na přílohu těšil pln očekávání, že tu najde množství konkrétních návodů a postupů, jak ztvárnit krajinu, musí být zklamán. V době, kdy jsem si přílohy předplatil, očekával jsem od nich totéž i já. Ale vzhledem k jejich zpoždění jsem se za ty dva roky především díky konferenci a „e-mailovým konzultacím“ trochu vyvinul a jakž takž vymanil z vlivu „endéeráckého“ stylu stavby kolejiště (ale i ten měl pro mne svého času své obrovské kouzlo a romantiku, záleží jen, jak se na to člověk dívá). Při svém současném způsobu „napodobování a zmenšování světa“ se na tyto přílohy dívám spíše jen jako na povedenou galerii kvalitních fotografií zahraničních modelů a přehled šikovných produktů (které si většinou musí modelář náležitě zaplatit), ale rozhodně je nepovažuji za sbírku návodů nebo dokonce za „vzdělávací materiál“ ☺. Se současnou znalostí obsahu příloh už bych je určitě nekupoval, pokud bych se opravdu nechtěl kochat pohledem na spoustu fotografií. Ale samozřejmě každý modelář se na to může dívat z jiného pohledu. Jiný majitel těchto sešitů může mít odlišný názor. Jak jsem již zmiňoval, ze starého stylu stavby kolejiště jsem se vymanil, ovšem kdybych v té době viděl tyto přílohy, nejspíš bych s modelařením skončil, protože by mi prezentované modely připadaly jako absolutně dokonalé a tyto výsledky mnou nedosažitelné. Dnes už je to naštěstí jinak, mám svůj styl stavby a nesmíme pominout, že nemalý vliv na používaných materiálech a potažmo i na výsledku modelářské práce mají ceny produktů jednotlivých výrobců. Někdy je nutno sáhnout opravdu hluboko do kapsy, například při uvažovaném nákupu leptaných lopuchových listů zmiňovaných v příloze č.3. Určitě by nešly udělat z papíru...?

Co závěrem? Stavbu depa si určitě nekoupím. Za prvé kvůli všemu výše uvedenému, za druhé je tematicky úplně mimo můj modelářský cíl (mimochoodem, Železniční magazín už také delší dobu nekupuji, reklam je všude dost i zadarmo... ©).